

УДК 336.71

КЛАСИФІКАЦІЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ

Гаряга Леся Олегівна,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та інформаційних технологій
Черкаського навчально-наукового інституту Університету банківської справи
e-mail: garyaga@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-5266-797X

Анотація. Досліджено місце банківської системи в економічній системі країни та її зв'язок із кредитною і фінансовою системами. Узагальнено підходи до визначення поняття «банківська система» і систематизовано основні її функції залежно від різновидів трактування. Досліджено сутність трансформаційних процесів у банківській системі. Запропоновано згрупувати трансформаційні процеси в банківській системі залежно від різновидів трактування і функцій банківської системи. Обґрунтовано необхідність дослідження трансформаційних процесів як на рівні центрального банку, так і на рівні банку (банків). Уточнено класифікацію трансформаційних процесів на рівні центрального банку і на рівні банків з позиції трактування банківської системи як сукупності інституційних одиниць. На рівні центрального банку виділено трансформацію безпосередньо центрального банку і трансформацію функцій центрального банку; на рівні банку (банків) виокремлено трансформацію банківського сектору (як сукупності банків), трансформацію окремого банку (як структурної одиниці в межах функціонуючої системи), трансформацію банківських продуктів. Охарактеризовано основні трансформаційні процеси за останні десять років у банківській системі України як на рівні Національного банку України, так і на рівні банку (банків).

Ключові слова: банк, центральний банк, банківська система, функції банківської системи, трансформаційні процеси, класифікація трансформаційних процесів у банківській системі.

Формул: 0; рис.: 1; табл.: 3; бібл.: 19.

CLASSIFICATION OF TRANSFORMATION PROCESSES IN THE BANKING SYSTEM

Hariaha Lesia,
Ph. D. in Economics, Associated Professor,
Associate Professor of Management and Information Technology,
Cherkasy Educational-Scientific Institute of the Banking University
e-mail: garyaga@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-5266-797X

Abstract. Modern conditions of development of banking systems in the world are characterized by significant variability, growing globalization and digitalization, increasing risks and uncertainty. In such conditions, the banking system undergoes appropriate transformational changes. The purpose of the article is to clarify the classification of transformation processes in the banking system.

The place of the banking system in the economic system of the country and its relationship with the credit and financial systems has been examined in the article. Approaches to the definition of the concept of «banking system» are generalized and its main functions have been systematized depending on the types of interpretation. The essence of transformation processes in the banking system have been investigated. It has been proposed to group the transformation processes in the banking system depending on the types of interpretation and functions of the banking system. The necessity of research of transformation processes both at the level of the central bank and at the level of the bank (banks) has been substantiated. The classification of transformation processes at the level of the central bank and at the level of banks from the standpoint of interpretation of the banking system as a set of institutional units has been specified. At the level of the central bank, the transformation of the central bank itself and the transformation of the functions of the central bank are highlighted; at the level of the bank (banks) the transformation of the banking sector (as a set of banks), the transformation of an individual bank (as a structural unit within the functioning system), the transformation of banking products has been distinguished. The main transformation processes for the last ten years in the banking system of Ukraine both at the level of the National Bank of Ukraine and at the level of the bank (banks) have been described.

Thus, the study of transformation processes in the banking system allows us to state the following: 1) transformation processes of the banking system should be considered as an internal component of the banking system within the transformation function and as a multidimensional and multilevel transition of the banking system from one qualitative state to another; 2) for a comprehensive analysis, transformation processes should be studied at the level of the central bank and at the level of banks; 3) current trends in the economy and society, in particular the pandemic, make significant adjustments to the transformation processes of the banking system, in particular in terms of accelerating the transition to online mode and the need to constantly adapt and adapt to new conditions, while performing all functions of the banking system. its stability.

Keywords: bank, central bank, banking system, functions of the banking system, transformation processes, classification of transformation processes in the banking system.

JEL Classification E52, E58, G21

Formulas: 0; fig.: 1; tabl.: 3; bibl.: 19.

КЛАССИФИКАЦИЯ ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЕ

Гаряга Леся Олеговна,

кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры менеджмента и информационных технологий
Черкасского образовательного-научного института
Университета банковского дела
e-mail: garyaga@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-5266-797X

Аннотация. Исследовано место банковской системы в экономической системе страны и ее связь с кредитной и финансовой системами. Обобщены подходы к определению понятия «банковская система» и систематизированы основные ее функции в зависимости от разновидностей трактовки. Исследована сущность трансформационных процессов в банковской системе. Предложено сгруппировать трансформационные процессы в банковской системе в зависимости от разновидностей трактовки и функций банковской системы. Обоснована необходимость исследования трансформационных процессов как на уровне центрального банка, так и на уровне банка (банков). Уточнена классификация трансформационных процессов на уровне центрального банка и на уровне банков с позиции трактовки банковской системы как совокупности институциональных единиц. На уровне центрального банка выделено трансформацию непосредственно центрального банка и трансформацию функций центрального банка; на уровне банка (банков) выделено трансформацию банковского сектора (как совокупности банков), трансформацию отдельного банка (как структурной единицы в пределах функционирующей системы), трансформацию банковских продуктов. Охарактеризованы основные трансформационные процессы за последние десять лет в банковской системе Украины как на уровне Национального банка Украины, так и на уровне банка (банков).

Ключевые слова: банк, центральный банк, банковская система, функции банковской системы, трансформационные процессы, классификация трансформационных процессов в банковской системе.

Формул: 0; рис.: 1; табл.: 3; библи.: 19.

Вступ. Якісна трансформація банківської системи є важливою складовою трансформації економічної системи. Обов'язковою умовою розуміння стану, розвитку і перспектив банківської діяльності є дослідження трансформаційних процесів у банківській системі. Трансформаційні процеси в банківській системі зумовлені необхідністю змін, що можуть бути викликані великою кількістю причин і факторів як фінансово-економічного, так і соціального, технічного, технологічного, цифровізаційного, глобалізаційного характеру. Зміни можуть мати як позитивний, так і деградаційний контекст.

Дослідження сутності та класифікації трансформаційних процесів у банківській діяльності має важ-

ливе значення для розвитку економічної системи, оскільки саме ефективна трансформація банківської системи може дозволити удосконалити якість, швидкість, зручність, безпечність та ефективно переміщення, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів між суб'єктами економіки.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Проблемам розвитку та функціонування банківської системи присвячено праці багатьох науковців, зокрема О. Барановського, І. Благун, Т. Болгар, О. Вовчак, Ж. Довгань, В. Гейця, А. Кузнецової, О. Криклій, В. Коваленко, С. Кузнецової, В. Міщенко, А. Мороза, О. Лаврушина, П. Сеница, М. Савлука, І. Сала, Л. Примостики та ін. Зокрема, теоретичні та практичні аспекти

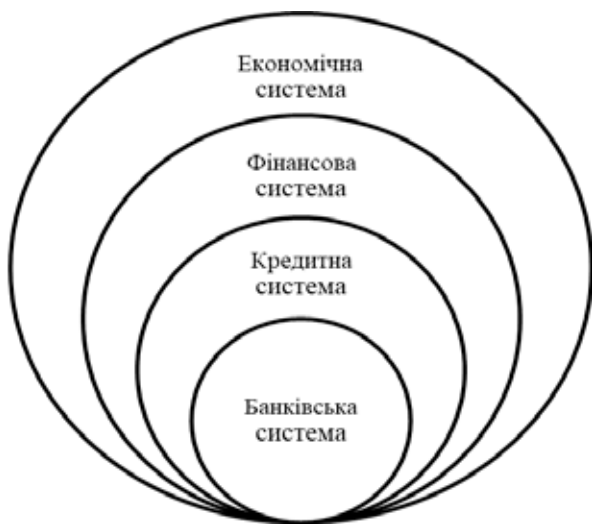

трансформаційних процесів у фінансовій та банківській системі досліджені в наукових працях О. Барановського [1; 2], М. Відякіна [3], Д. Моргуновського [4], О. Дзюблюка [5], І. Дрозд [6], Ю. Коваленко [7], І. Пасічник, К. Базадзе [8], М. Огерчук [9] та ін. Проте постійного удосконалення потребує теоретико-методологічне підґрунтя щодо сутності, класифікації, оцінювання і моделювання трансформаційних процесів у банківській системі.

Метою статті є уточнення класифікації трансформаційних процесів у банківській системі.

Результати дослідження. Сучасні умови розвитку банківських систем у світі характеризуються значною мінливістю, зростаючою глобалізацією та цифровізацією економіки, підвищенням ризиків, а також невідомістю діяльності. У таких умовах банківська система зазнає відповідних трансформаційних змін.

Для дослідження сутності та видів трансформаційних процесів у банківській системі спочатку дослідимо її місце в економічній системі, функції та основні підходи до трактування цього поняття. Ми поділяємо думку науковців, що місце банківської системи в економічній системі країни визначається певним чином (рис.).

Рис. Місце банківської системи в економічній системі країни

Примітка. Побудовано за [10, с. 61; 11, с. 51].

У цілому, рис. визначає, що банківська система є складовою кредитної, фінансової та, врешті, економічної системи. Варто зазначити, що окремі автори в цьому співвідношенні упускають кредитну систему і виділяють соціально-економічну систему, вказуючи, що фінансова система — це підсистема соціально-економічної системи [12].

П. Сенищ також відмічає, що банківська система є підсистемою фінансової, або економічної, системи країни [13, с. 248].

Варто зазначити, що банківська система відіграє важливу роль на сучасному етапі розвитку економіки, оскільки саме вона забезпечує потребу у фінансових ресурсах. Саме тому справедливим є твердження, що банківська система є «кровоносною системою» економіки. Досліджуючи підсистеми економічної системи все-таки варто виділяти і кредитну систему, оскільки щодо суб'єктного складу не тільки банки можуть надавати кредити в економіці, а й інші фінансові установи, тому кредитна система — ширше поняття, що з позиції надавачів кредитних послуг включає як банківські, так і небанківські фінансові установи.

Наступним кроком дослідження систематизуємо певні особливості трактування банківської системи, що дозволяють виділити рівні та види її трансформації.

Основними підходами до визначення банківської системи є такі:

– банківська система як специфічна економічна та організаційно-правова структура, що забезпечує функціонування грошового ринку та економіки в цілому;

– банківська система як сукупність інституційних одиниць із специфічними рисами і функціями [14, с. 445];

– банківська система як сукупність банківських установ і відповідної інфраструктури (нормативно-правове забезпечення, система захисту інтересів вкладників, банківські об'єднання, інформаційне забезпечення, платіжно-розрахункова система, інкасаторське та охоронне обслуговування банківських інститутів, система підготовки кадрів для банківських установ тощо), що входять до складу економічної системи [15; 16].

Щодо національного законодавства, то в Законі України «Про банки і банківську діяльність» ідеться про сукупність установ, що входять до банківської системи, а саме «банківська система України складається з Національного банку України та інших банків, а також філій іноземних банків, що створені і діють на території України» [17].

Інституційний підхід до трактування банківської системи акцентує увагу на тому, що це сукупність інституцій. Структура цієї сукупності залежатиме від рівневості банківської системи та історичного розвитку залежно від особливостей певної країни.

В аспекті різних підходів до трактування банківської системи визначимо її основні функції (табл. 1).

Виділення трансформаційних процесів у банківській системі варто розпочати з дослідження трактування поняття «трансформація банківської системи». Зміст трансформаційних процесів в економічних системах і фінансовому секторі ґрунтовно досліджено та критично проаналізовано у працях О. Барановського [1; 2]. Оскільки банківська система є складовою економічної системи, то можна стверджувати, що трансформаційні процеси в економічній системі частково або повністю розповсюджуються і на банківську систему.

Основні функції банківської системи

Трагування банківської системи	Функції банківської системи
Банківська система як специфічна економічна та організаційно-правова структура, що забезпечує функціонування грошового ринку та економіки в цілому	Емісійна Трансформаційна Перерозподільча Регулятивна Стабілізаційна Зберігаюча Інформаційна
Банківська система як сукупність інституційних одиниць із специфічними рисами та функціями	Функції центрального банку
	Емісійна Регулятивна Банк банків Банк уряду Грошово-кредитного регулювання економіки Управління золотовалютними резервами Інформаційно-аналітична Представницька
	Функції банку
	Мобілізаційна (акумуляційна) Стимулювання накопичення в народному господарстві Створення кредитних засобів обігу Посередницька (посередництво у кредиті, у платежах, на фондовому ринку) Емісійна (вторинна емісія) Консультаційна (інформаційна)

Примітка. Систематизовано за [10, с. 61; 11, с. 51, 14; 16].

Саме тому, використовуючи [1], у широкому розумінні пропонуємо визначити трансформаційні процеси в банківській системі як багатомірний і багаторівневий перехід банківської системи від одного якісного стану до іншого.

Визначаючи спрямованість трансформаційних змін у банківському секторі, І. Дрозд [6, с. 42] виділяє, зокрема, трансформацію національної банківської системи, що включає трансформацію центрального банку та організаційно-функціональну трансформацію банківського сектору. Очевидно, що під банківським сектором автор розуміє сукупність банків (крім центрального) та їхні функціональні зв'язки [6, с. 38]. Проте вважаємо цей підхід щодо напрямів трансформації банківської системи є дещо обмеженим, оскільки банківська система як специфічна економічна та організаційно-правова структура виконує трансфор-

маційну функцію, що є її іманентною складовою. Тому якщо розглядати трансформацію в банківській системі як перетворення, то в рамках трансформаційної функції банківської системи відбуваються відповідні перетворення. У цьому аспекті трансформація як перетворення фінансових ресурсів є іманентною особливістю банківської системи, її притаманною складовою.

М. Огерчук акцентує увагу на тому, що трансформаційні процеси на різних рівнях банківської системи мають ефект «ланцюгової реакції» і перебувають у діалектичному зв'язку: трансформація банку — трансформація банківської системи, у тому числі органів державного регулювання — глобальна трансформація банківської системи [9]. Саме тому розглянемо види трансформаційних процесів як на рівні всієї банківської системи, так і на рівні її суб'єктів (табл. 2).

Таблиця 2

Види трансформаційних процесів у банківській системі

Трагування банківської системи	Види трансформації
Банківська система як специфічна економічна та організаційно-правова структура	<i>У рамках трансформаційної функції:</i>
	Трансформація капіталу
	Трансформація обсягів
	Трансформація строків
	Трансформація ризиків
	Просторова трансформація Валютна трансформація Трансформація підпису
Банківська система як сукупність інституційних одиниць	<i>Трансформації на рівні центрального банку:</i>
	Трансформація безпосередньо центрального банку
	Трансформація функцій центрального банку
	<i>Трансформації на рівні банку (банків):</i>
	Трансформація банківського сектору (як сукупності банків) Трансформація окремого банку Трансформація банківських продуктів

Примітка. Складено за [2, с. 181; 3; 4; 6, с. 70; 8].

З позиції трактування банківської системи як сукупності інституційних одиниць варто деталізувати класифікацію трансформаційних процесів на рівні центрального банку і на рівні банку (банків) (табл. 3).

Таблиця 3

Класифікація трансформаційних процесів на рівні центрального банку і на рівні банків

Рівні трансформації банківської системи	Види трансформації
Трансформація на рівні центрального банку	<p><i>Трансформація безпосередньо центрального банку:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інституціональні – організаційної структури – ієрархічності – цілей – процесів (реінжиніринг процесів) – пріоритетів – цінностей – зайнятості та кадрової політики – застосовуваних технологій <p><i>Трансформація функцій центрального банку:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення і перегляд основних функцій – виведення неключових функцій
Трансформація на рівні банку (банків)	<p><i>Трансформація банківського сектору (як сукупності банків):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інституціональні – умов функціонування – середовища функціонування, зокрема конкурентного середовища – видів банків – ролі банківського сектору в економіці – інтересів суб'єктів банківського сектору – міжбанківської інтеграції – стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності <p><i>Трансформація окремого банку:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – цілей – функцій – пріоритетів – цінностей – ролі банку в банківському секторі – відносин власності – організаційної та корпоративної структури – управлінської політики – стратегій банку (фінансова, цінова, маркетингова та ін.) – бізнес-моделі – цифрова трансформація – ризиків і ризик-менеджменту – зайнятості та кадрової політики <p><i>Трансформація банківських продуктів</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – трансформація асортименту банківських продуктів – трансформація способів просування і реалізації банківських продуктів – трансформація якості надання банківських продуктів

Примітка. Складено за [1–9] і на основі власних напрацювань.

Згідно з наведеною в табл. 3 класифікації, трансформація на рівні центрального банку може відбуватися як безпосередньо самого центрального банку, так і його функцій. Варто зазначити, що на сьогодні вітчизняний центральний банк перебуває у процесі трансформаційних змін, основною передумовою яких був суспільний запит на зміни. Перед центральним банком виникли як внутрішні, так і зовнішні виклики, що потребували відповідних трансформаційних перетворень.

Згідно з наведеною в табл. 3 класифікації, трансформація на рівні центрального банку може відбуватися як безпосередньо самого центрального банку, так і його функцій. Варто зазначити, що на сьогодні вітчизняний центральний банк перебуває у процесі трансформаційних змін, основною передумовою яких був суспільний запит на зміни. Перед центральним банком виникли як внутрішні, так і зовнішні виклики,

що потребували відповідних трансформаційних перетворень.

До внутрішніх викликів можна віднести низьку довіру в Україні до державних органів влади, ієрархічну організацію діяльності центрального банку, що дісталася у спадок із минулого, економічну кризу, девальвацію гривні, недосконалість (відсутність) нормативно-правового забезпечення банківської діяльності, незрозумілість цілей центрального банку всіма суб'єктами економіки, незважаючи на формальну їхню задекларованість, відсутність ефективних механізмів електронного документообігу (фактична необхідність дублювання електронних документів фізичним підписом і паперовою версією); до зовнішніх викликів — підписання угоди щодо Асоціації з ЄС, зростаюча конкуренція між країнами, світовий розвиток, агресія з боку Російської Федерації та інші.

За останні десять років у діяльності Національного банку України відбулися значні трансформації як щодо змін самого центрального банку, так і його функцій. Центральним банком було переглянуто основні функції та шляхи їх досягнення, було чітко визначено основні функції та виведено неключові функції, що вплинуло безпосередньо на структуру і діяльність НБУ. Відбулася трансформація регуляторних функцій НБУ. Центральний банк продовжує виконувати всі основні функції, проте змінилися окремі способи їх реалізації.

Зокрема, НБУ, здійснюючи функцію грошово-кредитного регулювання економіки, перейшов від монетарного таргетування до інфляційного. Відбувся перехід до плаваючого курсоутворення, а основним інструментом монетарної політики стала облікова ставка. Також у цьому аспекті відбулося посилення інформаційно-аналітичної функції центрального банку. Для досягнення цінової стабільності діяльність НБУ повинна бути зрозумілою і передбачуваною, тому в цьому напрямі центробанк удосконалив комунікаційну політику і транспарентність власної роботи. Важливим аспектом стало посилення роботи щодо підвищення фінансової грамотності, обізнаності та розуміння громадськістю монетарної політики НБУ. Також було здійснено оновлення сайту НБУ.

Значних трансформацій зазнав і безпосередньо центральний банк:

- унаслідок виведення неключових функцій відбулося значне скорочення організаційно-функціональної структури (закрито, переведено на аутсорсинг або передано в підпорядкування іншим відомствам навчальні заклади, друкарню, лікувально-оздоровчий комплекс, бази відпочинку, телеканал, автомобільне підприємство) і відбувається оптимізація інших підрозділів (банкотно-монетний двір, депозитарій НБУ, центральна розрахункова палата НБУ та інші);

- було здійснено спрощення рівнів ієрархії управління і скорочення чисельності персоналу;

- відбулося запровадження процесного підходу до управління організацією;

- упроваджено посилення централізації функцій і здійснено оптимізацію територіальних управлінь;

- удосконалено підходи до мотивації персоналу.

Трансформаційні процеси в діяльності центрального банку тривають і сьогодні. Значний вплив і корективи не тільки у функціонування банківської системи, а й в усі сфери життєдіяльності суспільства внесла пандемія, спричинена розповсюдженням вірусу COVID-19. Значну кількість процесів і роботи персоналу було переведено в онлайн-режим. Проте після «очищення» банківський сектор ввійшов у коронакризу достатньо стійким, а центральний банк продовжує напрацьовувати варіанти рішень, щоб банківська система могла безперебійно виконувати покладені на неї функції в економіці як на рівні НБУ, так і на рівні банків.

Трансформації на рівні банку згруповано таким чином: трансформація банківського сектору (як сукупності банків), трансформація окремого банку і трансформація банківських продуктів.

Банківський сектор України за останні 10 років зазнав найбільших трансформацій щодо інституційних змін, умов і середовища функціонування, видів банків, ролі банківського сектору в економіці, інтересів суб'єктів банківського сектору, міжбанківської інтеграції, стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Інституційні трансформації — це трансформації формальних (законів, конкуренції, інтелектуальних кластерів, корпоративних рішень) і неформальних інститутів (корпоративної культури, культурного розвитку, конфесійних особливостей, домінуючих коаліцій, соціальних мереж) [18].

Значних змін зазнав за останні 10 років кількісний склад банківського сектору (станом на 01.01.2011 кількість банків становила 176, а на 01.01.2020 — 75 банківських установ), тобто з банківського ринку було виведено 101 установу; відбулося скорочення присутності банків із російським капіталом; для збереження стабільності банківської системи було націоналізовано найбільший банк за розміром активів — ПАТ КБ «ПриватБанк». А 2015 року також було запроваджено перехід до Міжнародних стандартів фінансової звітності, це сприяло зростанню прозорості та дозволило більш якісно здійснювати управління ризиками й ухвалювати ефективні рішення для забезпечення фінансової стабільності.

Трансформація окремих банків і трансформація банківських продуктів тісно пов'язані з посиленням клієнтоорієнтованості банківської діяльності. Також вагомим чинником впливу на діяльність банків є зростаюча цифровізація економіки [19]. У таких умовах банківська установа стає не просто фінансовим супермаркетом, банк повинен бути готовим до задоволення наявних фінансових потреб клієнтів у зручний і прийнятний спосіб, при цьому зберігаючи адекватний рівень ризику та маючи достатній капітал для його покриття в разі реалізації ризикової ситуації.

Виникли нові форми банківського обслуговування — відділення без працівників, банк без відділень, Інтернет-банкінг, надання банківських послуг онлайн. Такі процеси поєднують різні види трансформаційних процесів.

Висновки. Таким чином, проведенні дослідження трансформаційних процесів у банківській системі дозволяють стверджувати таке:

- трансформаційні процеси банківської системи варто розглядати як внутрішню складову банківської системи в рамках трансформаційної функції та як багатовимірний і багаторівневий перехід банківської системи від одного якісного стану до іншого;

— для різнобічності аналізу трансформаційні процеси варто досліджувати як на рівні центрального банку, так і на рівні банків;
— сучасні тренди розвитку економіки і суспільства, зокрема пандемія, вносять суттєві корективи у транс-

формаційні процеси банківської системи, зокрема в розрізі прискорення переходу в онлайн-режим роботи і необхідність постійно пристосовуватися та адаптуватися в нових умовах, виконуючи при цьому всі функції банківської системи і забезпечуючи її стабільність.

Список використаної літератури

1. Барановський О. І. Зміст трансформаційних процесів в економічних системах / О. І. Барановський // Вісник Університету банківської справи. — 2017. — № 1 (28). — С. 3—14.
2. Трансформаційні процеси у фінансовому секторі національної економіки: теорія, методологія та моделювання : монографія / за ред. О. І. Барановського. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2017. — 488 с.
3. Відякін М. Трансформація Національного банку [Електронний ресурс] / М. Відякін // Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. — 2019. — Режим доступу : <https://events.bank.gov.ua/nbuexpress2019/src/files/Трансформація%20Національного%20банку.pdf>.
4. Моргуновський Д. З. Трансформація банківських продуктів і послуг в умовах зростаючої конкуренції в банківському секторі України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Д. З. Моргуновський. — Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2008. — 16 с.
5. Трансформація банківської системи у контексті глобалізаційних викликів : монографія / за ред. О. В. Дзюблюка. — Vienna : Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. — 354 с.
6. Дрозд І. В. Організаційно-функціональна трансформація банківського сектору економіки України : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / І. В. Дрозд. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. — 254 с.
7. Коваленко Ю. М. Етапи інституційних трансформацій у банківській системі на теренах України / Ю. М. Коваленко // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Економічні науки. — 2015. — Вип. 28. — С. 119—124.
8. Пасічник І. Трансформація каналів продажу банківських послуг у контексті забезпечення конкурентоспроможності банку / І. Пасічник, К. Базадзе // Вісник Національного банку України. — 2014. — № 10. — С. 28—33.
9. Огерчук М. О. Теоретичні основи трансформації банківської системи / М. О. Огерчук // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. — 2013. — Вип. 1 (99). — С. 368—375.
10. Кузнецова С. А. Банківська система : навч. посібник / С. А. Кузнецова, Т. М. Болгар, З. С. Пестовська. — Київ : Центр учбової літератури, 2014. — 400 с.
11. Банківська система : навч. посібник / Л. І. Катан та ін. — Дніпро : Пороги, 2017. — 444 с.
12. Благун І. І. Місце банківської системи в соціально-економічній системі України / І. І. Благун // Вісник Хмельницького національного університету. — 2014. — № 6. — Т. 1. — С. 162—165.
13. Сенищ П. М. Сутність банківських систем: типологізація, класифікація і роль в економіці / П. М. Сенищ // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. — 2013. — Вип. 1 (99). — С. 246—253.
14. Гроші та кредит : підручник / А. М. Мороз та ін. ; за ред. М. І. Савлука. — Київ : КНЕУ, 2011. — 589 с.
15. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки : монографія / О. В. Дзюблюк. — Київ : Поліграфкнига, 2000. — 512 с.
16. Банковская система в современной экономике : учебное пособие / под ред. О. И. Лаврушина. — Москва : КНОРУС, 2011. — 360 с.
17. Про банки і банківську діяльність : Закон України № 2121-III від 07.12.2000 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 5—6. — Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>.
18. Барановський О. І. Сутність трансформаційних процесів у фінансовому секторі національної економіки [Електронний ресурс] / О. І. Барановський // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. — 2017. — Вип. 2. — С. 346—360. — Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2017_2_43.
19. Руденко М. В. Цифровізація економіки: нові можливості та перспективи / М. В. Руденко // Економіка та держава. — 2018. — № 11. — С. 61—65.

References

1. Baranovskiy, O. I. (2017). Zmist transformatsiynykh protsesiv v ekonomichnykh systemakh [The content of transformation processes in economic systems]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy — Bulletin of the Banking University*, 1 (28), 3—14 [in Ukrainian].

2. Baranovskiy, O. I. (Ed.). (2017). *Transformatsiini protsesy u finansovomu sektori natsionalnoi ekonomiky: teoriia, metodolohiia ta modeliuvannia* [Transformation processes in the financial sector of the national economy: theory, methodology and modeling]. Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoi spravy» [in Ukrainian].
3. Vidiakin, M. (2019). *Transformatsiia Natsionalnogo banku* [Transformation of the National Bank]. Ofitsiine Internet-predstavnytstvo Natsionalnogo banku Ukrainy [Official Internet Representation of the National Bank of Ukraine]. Retrieved from <https://events.bank.gov.ua/nbuexpress2019/src/files/Трансформація%20Національного%20банку.pdf> [in Ukrainian].
4. Morhunovskiy, D. Z. (2008). Transformatsiia bankivskykh produktiv i posluh v umovakh zrostaiuchoi konkurentsii v bankivskomu sektori Ukrainy [Transformation of banking products and services in conditions of growing competition in the banking sector of Ukraine]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi universytet imeni Tarasa Shevchenka [in Ukrainian].
5. Dziubliuk, O. V. (Ed.). (2018). *Transformatsiia bankivskoi systemy u konteksti hlobalizatsiinykh vyklykiv* [Transformation of the banking system in the context of globalization challenges]. Vienna: Premier Publishing s.r.o. Vienna [in Ukrainian].
6. Drozd, I. V. (2019). Orhanizatsiino-funktsionalna transformatsiia bankivskoho sektoru ekonomiky Ukrainy [Organizational and functional transformation of the banking sector of the economy of Ukraine]. *Candidate's thesis*. Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoi spravy» [in Ukrainian].
7. Kovalenko, Yu. M. (2015). Etapy instyutysiinykh transformatsii u bankivskii systemi na terenakh Ukrainy [Stages of institutional transformations in the banking system in Ukraine]. *Naukovi zapysky Natsionalnogo universytetu «Ostrozka akademiia». Ekonomichni nauky — Scientific notes of the National University «Ostroh Academy». Economic sciences*, 28, 119—124 [in Ukrainian].
8. Pasichnyk, I., & Bazadze, K. (2014). Transformatsiia kanaliv prodazhu bankivskykh posluh u konteksti zabezpechennia konkurentospromozhnosti banku [Transformation of sales channels of banking services in the context of ensuring the competitiveness of the bank]. *Visnyk Natsionalnogo banku Ukrainy — Bulletin of the National Bank of Ukraine*, 10, 28—33 [in Ukrainian].
9. Oherchuk, M. O. (2013). Teoretychni osnovy transformatsii bankivskoi systemy [Theoretical foundations of the transformation of the banking system]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy — Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 1 (99), 368—375 [in Ukrainian].
10. Kuznetsova, S. A., Bolhar, T. M., & Pestovska, Z. S. (2014). *Bankivska sistema* [Banking system]. Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury [in Ukrainian].
11. Katan, L. I. (et al.). (2017). *Bankivska sistema* [Banking system]. Dnipro: Porohy [in Ukrainian].
12. Blahun, I. I. (2014). Mistse bankivskoi systemy v sotsialno-ekonomichnii systemi Ukrainy [The place of the banking system in the socio-economic system of Ukraine]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu — Bulletin of Khmelnytsky National University*, 6, 1, 162—165 [in Ukrainian].
13. Senyshch, P. M. (2013). Sutnist bankivskykh system: typolohizatsiia, klasyfikatsiia i rol v ekonomitsi [The essence of banking systems: typology, classification and role in the economy]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy — Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 1 (99), 246—253 [in Ukrainian].
14. Savluk, M. I. (et al.). (2011). *Hroshi ta kredyt* [Money and credit]. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].
15. Dziubliuk, O. V. (2000). *Orhanizatsiia hroshovo-kredytnykh vidnosyn suspilstva v umovakh rynkovoho reformuvannia ekonomiky* [Organization of monetary relations of society in terms of market reform of the economy]. Kyiv: Polihrafknyha [in Ukrainian].
16. Lavrushin, O. I. (Ed.). (2011). *Bankovskaya sistema v sovremennoj ekonomike* [The banking system in the modern economy]. Moscow: KNORUS [in Russian].
17. Verkhovna Rada Ukrainy. (2001). Pro banky i bankivsku diialnist: Zakon Ukrainy № 2121-III vid 07.12.2000 [On banks and banking: Law of Ukraine № 2121-III of 07.12.2000]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy — Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 5—6. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> [in Ukrainian].
18. Baranovskiy, O. I. (2017). Sutnist transformatsiinykh protsesiv u finansovomu sektori natsionalnoi ekonomiky [The essence of transformation processes in the financial sector of the national economy]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky — Financial and credit activities: problems of theory and practice*, 2, 346—360. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2017_2_43 [in Ukrainian].
19. Rudenko, M. V. (2018). Tsyfrovizatsiia ekonomiky: novi mozhlyvosti ta perspektyvy [Digitalization of the economy: new opportunities and prospects]. *Ekonomika ta derzhava — Economy and State*, 11, 61—65 [in Ukrainian].